

آشنایی با گروه ۲۰ گردهمایی قدرت‌های نابرابر

● گروه تحلیل

خود حضور دارند. کشورهای عضو این گروه ۹۰ درصد تولید ناخالص ملی (GNP) و ۸۰ درصد تجارت جهانی و دو سوم جمعیت جهان را نمایندگی می‌کنند.

دستاوردها

گروه ۲۰ از سال ۱۹۹۹ درباره مسائل مهمی به پیشرفت‌های قابل توجهی دست پیدا کرده است. توافق درباره سیاست‌های توسعه‌ای، کاهش موارد نقض نظام مالی، نحوه برخورد با بحران مالی و مبارزه با تروریسم مالی از جمله موارد مهمی است که گروه ۲۰ در آنها به پیشرفت‌های مهمی رسیده است.

گروه ۲۰ همچنین در نظر دارد تعدادی از معیارها را بر پایه آن تجربیاتی که کشورهای عضو این گروه در زمینه‌های شفافیت قضایی و مبارزه با پولشویی و تروریسم مالی به دست آورده‌اند، در عرصه بین‌الملل رواج دهد.

در سال ۲۰۰۴، اعضای گروه ۲۰ متعهد شدند معیارهای برتری برای شفافیت و تبادل اطلاعات در زمینه‌های مالیاتی به اجرا درآورند. این توافق با هدف مبارزه با نقض نظام مالی و فعالیت‌های غیرقانونی، نظیر فرار مالیاتی، انجام گرفته است. این گروه همچنین نقش مهمی در زمینه مسائل مرتبط با اصلاحات در نظام مالی بین‌المللی ایفا می‌کند.

ریاست

بر خلاف مؤسسات بین‌المللی، نظیر سازمان

غیر عضو در گروه ۷ در حل بحران اقتصاد جهانی بود. در ماه‌های مارس و آوریل نیز گروهی متشکل از ۳۳ کشور تشکیل جلسه داد. پیشنهادات گروه‌های ۲۲ و ۳۳ مبنی بر کاهش حساسیت‌های اقتصادهای جهانی نسبت به بحران‌ها، منافع تشکیل اجلاس منظم سالانه مشاوره‌ای که اقتصادهای در حال ظهور را نیز در برمی‌گرفت، بیش از پیش آشکار کرد. بر همین مینا جهت انجام مباحثات مالی مستمر و منظم میان تعدادی کشور ثابت، گروه ۲۰ در سال ۱۹۹۰ تشکیل شد.

پس از آن و با اهدافی مشابه، در سال ۱۹۹۹ گروه ۳۳ شکل گرفت. با وجود فراخواندن تعداد بیشتری از کشورهای روبرو رشد در گرد همایی مزبور، ایران همچنان در آن حضور نداشت.

اعضاء

گروه ۲۰ متشکل از وزیران دارایی و رؤسای بانک‌های مرکزی ۱۹ کشور آرژانتین، استرالیا، برزیل، کانادا، چین، فرانسه، آلمان، هند، اندونزی، ایتالیا، ژاپن، مکزیک، روسیه، عربستان، آفریقای جنوبی، کره جنوبی، ترکیه، انگلیس، ایالات متحده آمریکا و اتحادیه اروپاست که توسط شورای ریاست دوره‌ای و بانک مرکزی اروپا در این اجلاس نمایندگی می‌شود.

در این اجلاس همچنین مدیرعامل صندوق بین‌المللی پول (IMF) و رئیس بانک جهانی، رؤسای کمیته‌های پولی و مالی توسعه صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی به اعتبار مقام

گروه ۲۰ متشکل از وزرای دارایی و رؤسای بانک‌های مرکزی کشورهای عضو در سال ۱۹۹۹ به منظور تشکیل جلسات منظم میان مهم‌ترین کشورهای صنعتی و اقتصادهای در حال توسعه و نوظهور و با هدف همکاری بین‌المللی میان وزرای اقتصاد و بانک‌های مرکزی تشکیل شد. جلسات این گروه با هدف بحث و بررسی درباره مباحث جهانی برگزار می‌شود. اولین اجلاس گروه ۲۰ دسامبر ۱۹۹۹ در برلین به میزبانی مشترک وزیران دارایی آلمان و کانادا برگزار شد.

گروه ۲۰ اجلاسی است غیررسمی که گفت‌وگوی آزاد و سازنده را میان کشورهای صنعتی و اقتصادهای در حال ظهور درباره موضوعات مرتبط با ثبات اقتصاد جهانی با هدف مشارکت کشورهای عضو در تقویت ساختار بازارهای مالی بین‌المللی و فراهم آوردن زمینه گفت‌وگو درباره سیاست مالی ملی، همکاری بین‌المللی و مؤسسات مالی بین‌المللی، ترویج می‌کند. بر اساس این تعریف، گروه ۲۰ از رشد و توسعه اقتصادی در سراسر جهان حمایت می‌کند.

تاریخچه گروه ۲۰

گروه ۲۰ در پاسخ به بحران‌های مالی اواخر دهه ۱۹۹۰ میلادی و پذیرش این مسئله که قدرت‌های اقتصادی در حال ظهور به نحو مناسبی در مباحثات مربوط به اقتصاد جهانی مشارکت داده نشده‌اند، تأسیس شد.

پیش از تشکیل گروه ۲۰ نیز گروه‌های مشابهی به ابتکار گروه ۷ (متشکل از کشورهای صنعتی که روسیه نیز بعدها به آنها ملحق شد) تأسیس شدند. گروه ۲۲ در واشنگتن ماه‌های آوریل و اکتبر سال ۱۹۹۸ تشکیل جلسه داده بود. هدف از تشکیل این اجلاس مشارکت دادن کشورهای

همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD)، صندوق بین‌المللی پول یا بانک جهانی، گروه ۲۰ (مانند گروه ۷) دارای ستاد دائم مختص به خود نیست. ریاست اجلاس گروه ۲۰ به طور دوره‌ای میان کشورهای عضو می‌چرخد. رئیس جلسه هر ساله از میان کشورهایی که در گروه‌بندی‌های متفاوت منطقه‌ای عضویت دارند، انتخاب می‌شود. در سال ۲۰۰۹ ریاست اجلاس گروه ۲۰ را انگلیس عهده‌دار بود و امسال این مقام به کره جنوبی تفویض شده است.

وزرای دارایی و روسای بانک‌های مرکزی کشورهای عضو گروه ۲۰ سالی یک بار تشکیل جلسه می‌دهند.

اجلاس‌های گذشته گروه ۲۰ از این قرار است: ۱۹۹۱-۲۰۰۱ کانادا، ۲۰۰۲-۲۰۰۳ هنگ‌کنگ، ۲۰۰۴-۲۰۰۵ آلمان، ۲۰۰۶-۲۰۰۷ کره جنوبی، ۲۰۰۸-۲۰۰۹ انگلیس و امسال هم این اجلاس در کانادا برگزار شد.

اجلاس سال جاری گروه ۲۰ و چشم‌انداز اقتصاد جهانی

نشست دو روزه گروه ۲۰، ۱۴ خرداد ۱۳۸۹ (۴ ژوئن ۲۰۱۰ میلادی) با اعلام این خبر که اقتصاد جهانی بسیار سریع‌تر از انتظارات در حال خروج از بحران اقتصادی است و لازم است برنامه‌های معتبری برای توقف برنامه‌های محرک اقتصادی تدوین شود، پایان یافت. اجلاس گروه ۲۰ در زمانی تشکیل شد که نشانه‌هایی از افزایش سرعت احیای اقتصادی مشاهده می‌شد. اطلاعاتی که در روز اختتامیه اجلاس امسال منتشر شد نشان داد در ماه مارس فروش خانه‌های نو در آمریکا بیشترین افزایش را ظرف ۴۷ سال گذشته پیدا کرده و سفارشات صنعتی ناحیه یورو در ماه فوریه بیش از پیش‌بینی‌ها رشد کرده است.

برنامه کاری این اجلاس، بررسی نحوه اصلاح مؤسسات مالی بین‌المللی و بازنگری در ساختار مالی بین‌المللی برای کاستن از تبعات بحران‌های مالی آتی بود. اعضای حاضر در این اجلاس همچنین درباره ایجاد یک استاندارد جهانی درباره نسبت کفایت سرمایه مؤسسات مالی به منظور ایجاد پشتوانه در برابر زیان‌های وام‌دهی احتمالی، بحث کردند. اعضای گروه ۲۰ از صندوق بین‌المللی پول خواستند تحقیقات بیشتری در زمینه چگونگی تحت پوشش قرار دادن هزینه برنامه‌های نجات، انجام شود. این گروه همچنین برنامه‌ای برای وضع قوانین جدید تا پایان سال جاری میلادی در دست تهیه دارد تا کمیت و کیفیت سرمایه‌های بانکی را افزایش دهد. قرار است این قوانین تا پیش از سال ۲۰۱۳ میلادی به اجرا گذارده شود.

در این اجلاس وزیران دارایی از بحران بدهی‌های اروپا ابراز نگرانی کردند و این موضوع

گروه ۲۰ متشکل از وزیران دارایی و رؤسای بانک‌های مرکزی ۱۹ کشور آرژانتین، استرالیا، برزیل، کانادا، چین، فرانسه، آلمان، هند، اندونزی، ایتالیا، ژاپن، مکزیک، روسیه، عربستان، آفریقای جنوبی، کره جنوبی، ترکیه، انگلیس، ایالات متحده آمریکا و اتحادیه اروپاست

مطرح شد که اروپا ممکن است موجب بحران بانکی دیگری در سراسر جهان شود، همان طور که بحران قبلی از آمریکا در سال ۲۰۰۸ میلادی به دیگر کشورها سرایت کرد.

در هفته منتهی به ۴ ژوئن ۲۰۱۰ میلادی صندوق بین‌المللی پول افزایش بدهی‌های دولتی را یکی از خطرات بزرگی خواند که اقتصاد جهانی را تهدید می‌کند. صندوق بین‌المللی پول برآورد کرده است که بدهی کشورهای پیشرفته تا سال ۲۰۱۴ میلادی بالغ بر ۱۱۵ درصد تولید ناخالص داخلی آنها خواهد بود. این میزان بیش از رقم ۸۰ درصد در دوران پیش از بحران مالی است و به رکورد دوران پس از جنگ جهانی نزدیک است.

همزمان با اینکه در این اجلاس سعی می‌شد به سرمایه‌گذاران اطمینان داده شود که آرامش به وضعیت بودجه‌های عمومی بازخواهد گشت، یونان اعلام کرد که به خاطر افزایش هزینه‌های وام‌گیری‌اش نیاز به وام اضطراری دارد. بحران مالی یونان می‌تواند به مثابه هشدار برای بسیاری از دولت‌هایی باشد که بزودی به خاطر کاهش درآمد‌های مالی و کاهش هزینه‌ها در دوران رکود اقتصادی، با بحران کسری بودجه مواجه خواهند شد.

اگر چه نشانه‌هایی از افزایش سرعت احیای اقتصادی جهان به برکت اعمال سیاست‌های انبساطی طرف تقاضا توسط دولت‌ها مشاهده می‌شود، اما این رشد بسیار شکننده است. در حال حاضر افزایش بدهی‌های دولت‌های کشورهای توسعه‌یافته و ساختار مالی ضعیف مؤسسات مالی از بزرگ‌ترین خطراتی است که اقتصاد جهانی را تهدید می‌کند و بحران مالی یونان می‌تواند به مثابه هشدار برای این دسته کشورها به حساب آید. درست به همین دلیل اتحادیه اروپا در صدد برآمد با همکاری صندوق بین‌المللی پول ۱۱۰ میلیارد یورو طی ۴ سال در قالب برنامه نجات به یونان کمک کند.

اگرچه برنامه کاری گروه ۲۰ در ژوئن ۲۰۱۰ میلادی با تأکید بر این محورها شکل گرفت،

با این حال همچنان ادامه سیاست‌های انبساطی طرف تقاضا و احتراز از وضع مقررات سختگیرانه برای مؤسسات مالی از مباحث مورد اختلاف اعضاء به حساب می‌آیند. با توجه به نتایج آخرین اجلاس گروه ۲۰ به نظر می‌رسد هنوز برای دستیابی به یک رشد پایدار اقتصادی در جهان موانع متعددی وجود دارد که رفع آنها آسان نیست.

اجلاس گذشته گروه ۲۰

رهبران ۲۰ قدرت اقتصادی جهان ۲ آوریل سال گذشته نیز در لندن گرد هم آمدند تا درباره مقابله با بحران مالی جهانی گفت‌وگو کنند. بریتانیا که ریاست دوره‌ای گروه ۲۰ را در آن سال در اختیار داشت، به منظور مقابله با بحران مالی جهانی نشست‌های در لندن برگزار کرد.

گوردون براون، نخست‌وزیر وقت بریتانیا و رئیس دوره‌ای گروه ۲۰ هدف از نشست لندن را بررسی و توافق بر سر طرحی تازه برای ایجاد تغییراتی در نظام اقتصادی جهان برای مقابله با رکود دانست.

این نشست ۳ هدف اصلی را پیگیری کرد:

۱. همکاری برای احیای اقتصاد جهانی با کاهش بیشتر نرخ بهره و هزینه کردن دولت‌های برای خارج شدن کشورها از رکود.

۲. اقدام‌های پیشگیرانه برای جلوگیری از وقوع بحران در آینده به وسیله تقویت مقررات بین‌المللی بانک‌ها و دیگر مؤسسات مالی.

۳. رهبران این کشورها امیدوار بودند بتوانند بر سر اصلاحاتی در نظام مالی جهان به توافق برسند، از جمله اعمال تغییراتی در سازمان‌های دخیل در امور مالی جهان، مانند صندوق بین‌المللی پول و ایجاد فضای بیشتر برای دخالت دادن بیشتر کشورهای فقیرتر.

بحث برانگیزترین مسئله در این اجلاس این بود که دولت‌ها تا چه مقدار می‌خواهند برای مقابله با بحران هزینه کنند. بیشتر کشورهای اروپایی در مقابل درخواست آمریکا در خصوص هزینه کردن بیشتر دولت‌هایشان -نه فقط در سال جاری بلکه در سال ۲۰۱۰- مقاومت کردند.

همچنین تصمیم به ایجاد تغییراتی در مؤسسات مالی جهانی احتمالاً بحث‌برانگیز بود، از جمله این تغییرات، دادن قدرت بیشتر به قدرت‌های جدید اقتصادی مانند چین و برزیل در صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی است که در این صورت از نفوذ کشورهای اروپایی در این موسسه‌ها خواهد کاست. و تصمیم بر سر مقدار پرداخت پول به کشورهای فقیر که بشدت در این بحران آسیب دیده‌اند، نیز یک از چالش‌های اجلاس سال ۲۰۰۹ بود. ■